

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

бакалавр
(освітній ступінь)

Кафедра Філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету

Геоінформаційних систем та
управління територіями

Олена НЕСТЕРЕНКО

«28» / серпня / 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Історія філософії та філософської думки

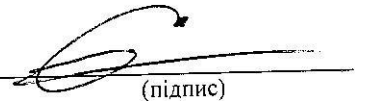
(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
017	Фізична культура і спорт, бакалавр

Розробники:

Сергій Ставрояні, к. філос. н., доцент

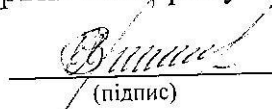
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії

протокол № 16 від «29» червня 2023 року

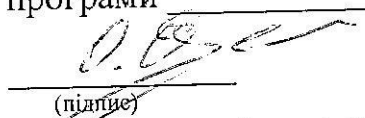
Завідувач кафедри

(підпис)

/ І.В. Чорноморденко /

Схвалено гарантом освітньої програми

Гарант ОПІ

(підпис)

/ Ольга ОЗЕРОВА /

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
017 «Фізична культура і спорт»

протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2023-2024 рр.

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погоджен ня
	Назва спеціальності (спеціалізація)	Кредитів на сем.	Обсяг годин [^]					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	Разом	аудиторних			К П	К Р	Р Г	конт р			
					Л	П р	Пз							
017	Фізична культура і спорт	3	90	30	20	10	60				1	Е	1	

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання: заочна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодженн я
	Назва спеціальності (спеціалізація)	Кредитів на сем.	Обсяг годин [^]					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	Разом	аудиторних			К П	К Р	Р Г	конт р			
					Л	П р	П з							
017	Фізична культура і спорт	3	90	12	6	6	78				1	Е	1	

Мета та завдання дисципліни

Мета курсу: метою вивчення курсу «Історія філософії та філософської думки» як складової освітньо-наукової програми бакалавра, є оволодіння студентами загальнонауковими (філософськими) компетентностями системного наукового світогляду, наукової методології і професійної етики, осмисленням гуманістичної ролі вченого в національному і глобалізованому світі, створення ними інтелектуального капіталу, необхідного для розвитку українського суспільства.

Вивчення курсу «Історія філософії та філософської думки» дає можливість узагальнювати та формулювати найбільш загальні закони розвитку об'єктивної реальності, визначатися зі змістом та ролями суб'єктивних чинників у творчому науковому і соціокультурному процесах. Сучасна філософія є узагальненою думкою людства, що ґрунтується на теоретичних надбаннях, здобутих у лоні кожної національної філософії. Основою сучасної філософії є загальнолюдські пріоритети і цінності. Філософії як сфері духовної свободи притаманне розмаїття підходів, методологій, теоретичних побудов.

Філософія слугує й потужним методологічним джерелом. Тут, з одного боку, філософія є теоретичним обґрунтуванням змісту та характеру функціонування методу, а з іншого філософія є ґрунтовним осмисленням феномену науки, рефлексією засад наукового дослідження та застосування знання для створення програм соціального розвитку суспільства.

І, найголовніше, філософія постає як духовність. Суть філософії як духовності полягає в створенні і досягненні нею соціальних ідеалів, парадигм особистісного і суспільного прогресу, засад формування креативності в людині.

Майбутні фахівці ІТ-технологій, програмісти, аналітики, фактично, в сучасних умовах є творцями нової реальності. Розширення віртуальної дійсності, цифровізація багатьох сфер суспільного життя вимагає від фахівців володіння філософським інструментарієм, розуміння універсальних, загальних законів розвитку природи та суспільства.

Робоча програма містить витяг з навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має здобути студент, програмні результати навчання, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок студента, роз'яснення деяких аспектів організації навчального процесу, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуального завдання. Абсолютну більшість позицій зі списку розміщено на Освітньому сайті КНУБА або ж за цією адресою містяться посилання на ці джерела та літературу в інтернеті. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідуваності занять.

Компетентності студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Інтегральна Компетентність(ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК03. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p> <p>ЗК06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК01. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.</p> <p>СК14. Здатність до безперервного професійного розвитку</p>
Програмні результати навчання	
<p>ПРН 4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.</p> <p>ПРН 6. Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.</p>	

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Філософія як універсальний тип знання. Історія філософії.

Змістовий модуль 1. Історія філософської думки стародавнього світу.

ЛЕКЦІЯ 1. Тема . Вступ до філософії.

ЛЕКЦІЯ 2. Тема. Філософія стародавньої Індії та Китаю.

ЛЕКЦІЯ 3. Тема. Антична філософія.

ЛЕКЦІЯ 4. Тема. Середньовічна філософія.

Змістовий модуль 2. Філософія Нового часу.

ЛЕКЦІЯ 5. Тема. Філософія епохи Відродження.

ЛЕКЦІЯ 6. Тема. Філософія Нового часу і доби Просвітництва. Німецька класична філософія.

Змістовий модуль 3. Сучасна філософія.

ЛЕКЦІЯ 7. Тема. Сучасна світова філософія («Філософія життя», позитивізм, прагматизм, екзистенціальна філософія. Феноменологія.).

ЛЕКЦІЯ 8. Тема. Історія філософської думки в Україні.

Модуль 2. Теоретична філософія.

Змістовий модуль 4. Проблеми онтології, гносеології і феноменології: історичний і теоретичний аспект.

ЛЕКЦІЯ 9. Тема. Гносеологія. Філософія науки і техніки. Теорія та методи пізнання. Свідомість як філософська проблема.

Модуль 3. Практична філософія.

Змістовий модуль 5. Проблеми науки, людини, суспільства, цивілізації і культури.

ЛЕКЦІЯ 10. Тема. Соціальна філософія та філософія історії. Проблема взаємодії суспільства і природи. Культура і цивілізація.

2. Темі семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Людина і світ. Світогляд. Типи і структура світогляду.	2
2.	Тема 2. Свобода і щастя. Модуси людського буття. Філософська антропологія.	2
3.	Тема 3. Етика і естетика.	2
4.	Тема 4. Філософія політики. Концепції розуміння історичного процесу.	2
5.	Тема 5. Глобальні проблеми людства. Філософія сьогодні.	2
	Разом	10

3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опанування лекційним матеріалом	15
2	Підготовка до практичних занять та індивідуальної роботи під керівництвом викладача	15
3	Виконання індивідуального завдання	20
4	Робота з літературою та електронними носіями	10
	Усього годин	60

Індивідуальні завдання.

1. Виконання індивідуального завдання у вигляді написання реферату або есе. Реферат - обсягом 11-15 с. формат А4 з планом на початку роботи і списком використаних джерел наприкінці. Кількість рефератів – 1. Есе - це форма творчої, самостійної роботи студента. Обсяг 2-5стор. не враховуючи титульної сторінки, шрифт-14, інтервал-1,5. В роботі надається особиста позиція автора з проблеми та висновки.

Структура роботи:

- титульний аркуш,
  - вступ,
  - основна частина,
  - список літератури (не менше трьох джерел і оформлений у відповідності до сучасних вимог)
2. Підготовка наукових повідомлень щодо заданих тем практичних занять, та виступи на практичних заняттях.
  3. Підготовка до іспиту.

3. Методи навчання.

При викладанні дисципліни застосовуються словесні та наочні.

Словесні і наочні використовуються під час лекцій, практичні при проведенні практичних робіт.

Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як: розповідь, пояснення та наочні методи: ілюстрація, демонстрація.

Перед проведенням практичних робіт викладачем проводяться інструктажі: вступні, поточні, підсумкові.

Студент має право на отримання від викладача індивідуальних консультацій.

Під час проведення практичних робіт застосовуються словесні бесіди: вступні, поточні, репродуктивні, підсумкові.

4. Методи контролю та оцінювання знань здобувачів

Основні форми участі студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях,

активність впродовж семестру, відвідування або відпрацювання у разі пропусків, усіх семінарських занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення екзаменаційної сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів, але не є середнім арифметичним.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Участь в роботі впродовж семестру – 100.

Форма підсумкового контролю – Екзамен.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- семінарські завдання 50% семестрової оцінки;
- індивідуальна робота 10 % семестрової оцінки;
- екзамен – 40 % семестрової оцінки.

Умови допуску до підсумкового контролю

- Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.
- Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання екзамену.
- Студент, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту

відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями або пройти повторний курс навчання.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
М1					
М 1	М 2	М 3	Реф.	Семестр. контроль. Екзамен	
20	10	20	10	40	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	

60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання представлені на сайті КНУБА, у ПОЛОЖЕННІ ПРО КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ в Київському національному університеті будівництва і архітектури, ознайомитись з якими можна за посиланням: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2015/09/Положення-про-критерії-оцінювання-знань-здобувачів.pdf>.

5. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

- Комп'ютер з програмним забезпеченням для проведення лекційних та виконання практичних робіт: Microsoft PowerPoint – візуалізація даних.
- Мультимедійний проектор.
- Маркерна дошка.
- Мобільний екран.

6. Політика курсу («правила гри»)

- Курс передбачає як індивідуальну роботу зі студентом, так і роботу в групі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату він отримує за завдання 0 балів.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання екзамену.

Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати конспект викладачу до складання екзамену, а також виконати індивідуальне завдання, якщо його виконання було передбачене планом заняття.

За об'єктивних причин (хвороба, відрадження, конкурс тощо) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

7. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Горський В.С. Історія української філософії : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Горський. – 3-те вид. – Київ: Наук. думка, 1997. – 285 с.
2. Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький В.Д., Чекаль Л.А. Філософія : Навч. посіб. для студ. і аспірантів вищ. навч. закл. / Є.М. Причепій, А.М. Черній, В.Д. Гвоздецький, Л.А. Чекаль. - К. : Аграр. наука, 2000. - 504 с.
3. Пекарник А.М. Філософія : підручник для студентів ВНЗ / А.М. Пекарник. – Харків : Едена, 2010. – 479 с.
4. Рубанець О.М. Філософські проблеми наукового пізнання : Навчальний посібник з грифом МОН України. - Суми, Університетська книга, 2013. - 229 с.

Рекомендована література

1. Белл Д. Прихід постіндустріального суспільства [Електронний ресурс] / Деніел Белл. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://molotoff.info/advises/29-2009-09-16-18-59-51/5897-d-bell-prihid-postindustrialnogo-suspilstva.html>
2. Гусев В.І. Вступ до метафізики. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2004. – 488 с.
3. Гусев В.І. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII ст. : Курс лекцій. Навчальний посібник для вузів. / В.І. Гусев. – К.: Либідь, 1994. – 251 с.
4. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Т. 1-2. / Том 1: Герменевтика I: Основи філософської герменевтики. — К.: Юніверс, 2000. — 464 с. // Том 2: Герменевтика II: доповнення. — К.: Юніверс, 2000. — 478 с.
5. Декарт. Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямувати свій розум і відшукати істину в науках (Пер. з фр. В. Адрушка і С. Гатальської). — Київ: «Тандем», 2001. — 101 с.
6. Етичний кодекс ученого України. Бюлетень ВАК України. - 2011. - № 11. - С.3-8.
7. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія : Навчальний посібник. - Київ: Либідь, 2004. - 488 с.
8. Зарубіжна філософія ХХ століття. Под ред. Г.И. Волынки. - К.: Довіра, 1993.— 239 с.
9. Історія філософії України : Підручник. — К. : Либідь, 1994. — 416 с.
10. Історія філософії України. Хрестоматія : Навч. посібник / Упорядники М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, А. К. Бичко та ін. — К.: Либідь, 1993. – 560 с.
11. Кант І. Критика чистого розуму / Пер. з нім. та приміт. І. Бурковського. — К.: Юніверс, 2000. — 504 с.
12. Кун Т. Структура наукових революцій. — К.: Port-Royal, 2001. - 228 с.
13. Лакуша Н.М. Світ екобезпеки людини: глобалізаційні виклики. Монографія/ Н.М. Лакуша. – К.: Логос, 2016. – 264 с.
14. Огородник І. В., Русин М. Ю. Українська філософія в іменах : Навч. посібник / За ред. М.Ф. Тарасенка. — К., Либідь, 1997. — 328 с.
15. Платон. Держава. - К.: Основи, 2000. - 355 с.
16. Покотило К.М., Таранов С.В. Філософські мандри. (Антологія текстів з історії філософії). - Бровари : ВНЗ „ЕТУ”, 2005. 105 с.
17. Рижко В.А. Концепція як форма наукового знання / В.А.Рижко. – К.: Вища школа, 1995.
18. Рижко В.А. Неоконцептологія : Монографія / В. А. Рижко. - К.: Логос, 2016. - 604 с.
19. Рижко Л.В. Топологія науки / Національна Академія Науки України. Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва. – К.: Альфа-М, 2009. – 512 с.
20. Рубанець О.М. Інформаційне суспільство: когнітивний креатив постнекласичних досліджень. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2006. – 420 с.
21. Сковорода Г. Наркис. Розмова про те: пізнай себе // Твори: У 2 т. / Пер. М. Кашуби, В. Шевчука. - К., 1994. - Т. 1. - С. 150–195.

22. Татаркевич В. Історія філософії: Т.1: Антична і середньовічна філософія / Пер. з пол. А. Шкарб'юка. – Львів: Свічадо, 1997. – 456 с.
23. Татаркевич В. Історія філософії: Т.2: Філософія Нового часу до 1830 року [пер з пол. О. Гірний]. – Львів: Свічадо, 1999. – 352 с.
24. Татаркевич В. Історія філософії: Т.3: Філософія ХІХ століття і новітня / Пер. з пол. – Львів: Свічадо, 1999. – 568 с.
25. Україна: Філософський спадок століть: В 2-х т. / Центр практ. філософії; Редкол.: Ю.Буряк (голова) та ін. – К., 2000. – (Хроніка: Укр. культурол. альманах). Т.1: Вип. 37 – 38. – 804. с. Т.2: Вип. 39 – 40. – 798 с.
26. Франко І.Я. Наука і її взаємини з працюючими класами // І. Франко; Зібрання творів: у 50-ти т. – Т. 45. Філософські праці. – К.: Наук. думка, 1986. – С. 24–40.
27. Чижевський Д. Філософія Г. С. Сковороди / Підготовка тексту й передне слово проф. Леоніда Ушкалова. - Харків: Прапор, 2004. - 272 с.
28. Чорноморденко І.В. Проблема існування знання за межами науки: Монографія. - К.: КНУБА, 2005. – 306 с.
29. Чорноморденко І.В. Позанаукові знання і культуротворчий процес: Монографія. - К.: КНУБА, 2010. – 360 с.
30. Шваб К. Четверта промислова революція: як до неї готуватися [Електронний ресурс] / Клаус Шваб. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://nubip.edu.ua/node/23076>.
31. Воронюк О.Л. Філософія : підручник / О.Л. Воронюк. — 3-є вид., переробл. та допов. — К. : ВСВ «Медицина», 2018. — 216 с.
32. Данильян О.Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Харків : Право, 2018. – 432 с.
33. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана Філософія: Підручник. – Львів: Місіонер, 2020. – 784 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

1. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [https:// www.nbuv.gov.ua](https://www.nbuv.gov.ua)
2. Електронна бібліотека матеріалів з філософії Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди <https://www.filosof.com.ua/links.htm>
3. <http://library.knuba.edu.ua/>

Питання до іспиту

1. Поняття світогляду і його структура. Міфологічний та релігійний світогляди.
2. Виникнення філософії. Філософський спосіб освоєння дійсності.
3. Предмет філософії і її функції.
4. Специфіка філософських світоглядних питань. Джерела філософського знання.
5. Філософія Стародавньої Індії. Основні школи. Загальна характеристика.

6. Філософія Стародавнього Китаю. Основні школи. Загальна характеристика.
7. Філософія давньої Еллади /досократівська доба/.
8. Софісти. Їх внесок у розвиток філософії.
9. Філософія елеатів /Парменід, Зенон Елейський/, історичне значення.
10. Вчення Платона про ідеальну державу.
11. Вчення Платона про ідеї.
12. Філософські ідеї і погляди Демокріта та Епікура.
13. Філософське вчення Арістотеля.
14. Римська філософія: стоїцизм і скептицизм.
15. Формування середньовічної філософської думки. Філософія і теологія Аврелія Августина.
16. Філософські погляди Фоми Аквінського.
17. Характерні риси філософії епохи Відродження.
18. Соціальні теорії епохи Відродження / Нікколо Макіавеллі, Томас Мор, Томмазо Кампанелла/.
19. Західноєвропейський ренесанс XVI-XVII ст.
20. Зміст та мова ренесансного гуманізму.
21. Емпіричний напрямок у філософії Нового часу.
22. Раціоналістичний напрямок у філософії Нового часу.
23. Людина та її буття в філософії Нового Часу (просвітителі та французький матеріалізм XVIII ст.).
24. Сутність «коперніканського перевороту» І. Канта. Концепція світу “речей для нас” і світу “речей у собі”.
25. Філософський метод Г. Гегеля, його зміст. Основні закони діалектики.
26. Гегель про світовий розвиток як історичний процес саморозвитку Абсолютної ідеї /духа/. Розробка Гегелем діалектичного методу мислення.
27. “Нова філософія” Л.Фейербаха. Гуманізм і критика релігії Л.Фейербахом.
28. Культура українського барокко. Києво-Могилянська академія /Петро Могила, Феофан Прокопович/.
29. Філософія Г.С.Сковороди. (Сковорода Г. “Наркіс”).
30. Філософські ідеї Т.Г. Шевченка, Л. Українки, І. Франка.
31. Російська релігійна філософія XX ст. /В.Соловйов, М.Бердяєв/.
32. Сучасні релігійно-філософські вчення /неотомізм, християнський еволюціонізм, персоналізм/.
33. Виникнення філософії марксизму. Вчення Маркса про людину і суспільство, історична доля марксизму.
34. Філософія України в XX ст.
35. Техніка. Технічний прогрес і духовність.
36. Істина і заблудження.
37. Філософія софістів і Сократа.

38. Буття світу і буття людини.
39. “Філософія життя”. Сутність і специфіка.
40. Буття духовного /сакральне і світське/.
41. Філософія як форма суспільної свідомості.
42. Еволюція поняття “матерія”. Філософське і наукове значення.
43. Свідомість як форма освоєння людиною об’єктивної дійсності.
44. Соціально-діяльна суть людини.
45. Свідомість, несвідоме, підсвідоме.
46. Віра, надія і любов – духовні феномени людини.
47. Свідомість як спосіб творення. Властивості свідомості.
48. Екзистенціалізм. Основні ідеї, їх актуальність у сучасному житті.
49. Людина: індивід, індивідуальність, особистість.
50. Проблема людини в історії філософії.
51. Феномен творчого процесу /гіпотеза, уявлення, інтуїція, фантазія/.
52. Проблеми філософської антропології.
53. Глобальні проблеми сучасності.
54. Сутність та структура пізнання.
55. Схоластика. Номіналізм і реалізм.
56. Мораль і політика.
57. Проблема змісту життя, смерті та безсмертя людини.
58. Пізнання. Форми освоєння світу.
59. Наука і суспільство. Сцієнтизм і антисцієнтизм.
60. Емпіричні та теоретичні рівні наукового пізнання.
61. Ідея ноосфери В.І.Вернадського і її світоглядне значення.
62. Поняття і суть творчості. Форми творчості.
63. Ідеологія. Роль ідеології в суспільстві.
64. Виникнення і закономірності розвитку науки.
65. Роль науки в розвитку техніки. Інформаційна техніка і наука.
66. Категорії філософії, їх методологічне значення.
67. Рівні та методи наукового пізнання.
68. Історична необхідність і свобода особистості. Свобода і відповідальність.
69. Сенс історії і проблеми виживання людства.
70. Соціальні функції науки. Наука та цінності.
71. Релігійна свідомість та її специфіка.
72. Діалектика і метафізика, історична доля.
73. Поняття цінностей. Типи ціннісних орієнтацій.
74. Поняття культури у філософії. Рівні культури.
75. Ієрархія цінностей буття людини.
76. Людина в світі культури.
77. Співвідношення понять “світоглядна” і “наукова” картина світу.
78. Світ повсякденності /науковий, художній, релігійний/.
79. Елітарна і масова культура.
80. Суспільні форми духовного /мораль, мистецтво, релігія/.

81. Поняття суспільства. Системна організація суспільства і джерела її саморозвитку.
82. Сучасна науково-технічна революція і її соціальні наслідки.
83. Концепція історичного процесу розвитку суспільства.
84. Позитивізм. Історичні форми позитивізму.
85. Простір і час. Соціальний простір і час.
86. Поняття “цивілізація”. Проблеми і перспективи сучасної цивілізації.
87. Техніка як продукт творчості людини. Технічний прогрес і духовність.
88. Футурологія, її можливості і межі.
89. Світоглядна та наукова картина світу. Суперечливість наукової картини світу.
90. Системи природи і суспільства: загальне, особливе і одиничне.

В перелік питань до іспиту можуть бути внесені зміни рішенням кафедри.